दिव्यांग व्यक्तींना विविध योजनांतर्गत वितरित केल्या जाणाऱ्या तीन चाकी हाताने ओढणाऱ्या सायकलीबाबत मार्गदर्शक सूचना.

## महाराष्ट्र शासन दिव्यांग कल्याण विभाग

शासन निर्णय क्रमांक :- दिव्यांग-२०२५/प्र.क्र. ७९/दिव्यांग कल्याण-२.

३१,३२,३५ "ए" विंग, तिसरा मजला, मित्तल टॉवर बॅरिस्टर रजनी पटेल मार्ग, नरिमन पॉईंट, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०२१.

दिनांक :- २२ सप्टेंबर, २०२५.

संदर्भ :- मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक ०७ एप्रिल, २०२५ रोजी आयोजित बैठकीचे इतिवृत्त.

## प्रस्तावना :-

राज्यात दिव्यांग कल्याणासाठी राबविण्यात येणाऱ्या विविध योजना, स्थानिक स्वराज्य संस्थाकडून दिव्यांगांसाठी करण्यात येणारे साहित्याचे वाटप आणि लोकप्रतिनिधीकडून वेळोवेळी आयोजित करण्यात येणाऱ्या कार्यक्रमांतर्गत तीन चाकी हाताने ओढणाऱ्या सायकलीचे वाटप करण्यात येते.

- २. केंद्रशासनाच्या ADIP योजनेंतर्गतही ALIMCO या प्राधिकृत केलेल्या संस्थेमार्फतही विविध कार्यक्रमात तीन चाकी हाताने ओढणाऱ्या सायकलीचे वाटप केले जाते.
- 3. तथापि, तीन चाकी हाताने ओढणाऱ्या सायकलींमुळे दिव्यांग व्यक्तींच्या शरीरस्वास्थ्यावर प्रतिकुल परिणाम होत असल्याने तीन चाकी हाताने ओढणाऱ्या सायकलीचे वाटप करण्यात येऊ नये अशी मागणी दिव्यांग कल्याण क्षेत्रात काम करणाऱ्या संस्था/संघटना आणि लोकप्रतिनिधीकडून होत आहे.
- ४. मा. मुख्यमंत्री महोदय यांच्या अध्यक्षतेखाली ७ एप्रिल, २०२५ रोजी दिव्यांगांच्या विविध प्रश्नांबाबत आयोजित बैठकीत "तीन चाकी हाताने ओढणाऱ्या सायकलीचे वाटप होऊ नये याची दक्षता घ्यावी" असे निदेश देण्यात आले आहेत.

## शासन निर्णय:-

दिव्यांग व्यक्तींच्या कल्याणासाठी काम करताना त्यांच्या आरोग्याचे हित विचारात घेऊन, दिव्यांग कल्याणाच्या विविध योजनांतर्गत तीन चाकी हाताने ओढणाऱ्या सायकलीचे वाटप करण्यात येऊ नये याची सर्व प्रशासकीय विभाग, त्याअंतर्गत अधिनस्त क्षेत्रीय कार्यालये आणि अन्य शासकीय/निमशासकीय संस्था यांची दक्षता घ्यावी. सदर मार्गदर्शक सुचनांचे पालन काटेकोरपणे करण्यात यावे/करावे.

२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आलेला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २०२५०९२२१४३१३९६८३५ आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(रा. भा. गायकवाड) अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

## प्रति

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय मुंबई.
- ३) मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त विभाग व नियोजन विभाग) यांचे सचिव, मंत्रालय मुंबई.
- ४) मा. उपमुख्यमंत्री (नगर विकास विभाग) यांचे सचिव, मंत्रालय मुंबई.
- ५) मा. विरोधी पक्ष नेता, विधानसभा/विधान परिषद, विधानमंडळ, मुंबई.
- ६) मा.विधानसभा/विधान परिषद सर्व सदस्य, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- ७) मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मुंबई
- ९) आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, आयुक्तालय, पुणे
- १०) सर्व जिल्हाधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय
- ११) सर्व आयुक्त, महानगरपालिका
- १२) सर्व प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण कार्यालय,
- १३) सहाय्यक आयुक्त, मुंबई शहर / मुंबई उप नगर.
- १४) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
- १५) सर्व समाज कल्याण अधिकारी,जिल्हा परिषद
- १६)भारतीय जनता पार्टी,महाराष्ट्र प्रदेश, सी.डी.ओ.बॅरेक नं.१,योगक्षेमसमोर, वसंतराव नाईक चौक, नरिमन पॉईन्ट, मुंबई ४०० ०२१,
- 9७) इंडियन नॅशनल काँग्रेस, महाराष्ट्र प्रदेश, काँग्रेस (आय) समिती, टिळक भवन, काकासाहेब गाडगीळ मार्ग, दादर, मुंबई ४०० ०२५,
- १८) राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी, राष्ट्रपती भवन, फ्री प्रेस जर्नल मार्ग,नरिमन पॉईन्ट,मुंबई ४०००२१,
- १९) शिवसेना, शिवसेना भवन, गडकरी चौक, दादर, मुंबई ४०० ०२८,
- २०) बहुजन समाज पार्टी, महाराष्ट्र कमिटी, जनशक्ती हॉल, ग्लोब मिल पॅलेस, वरळी,मुंबई ४०००१३,
- २१) भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी,महाराष्ट्र कमिटी जनशक्ती हॉल, ग्लोब मिल पॅलेस,वरळी, मुंबई
- २२) भारतीय कम्युनिस्ट (मार्क्सवादी) पार्टी, महाराष्ट्र कमिटी, जनशक्ती हॉल, ग्लोब मिल पॅलेस, वरळी, मुंबई
- २३) महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना, राजगड, मातोश्री टॉवर, शिवाजी पार्क, दादर, मुंबई ४०० ०२८,
- २४) निवड नस्ती/दिव्यांग कल्याण-२.